Скільки клопоту у нас із Мишком було перед Новим роком! Ми вже давно готувалися до свята: клеїли паперові ланцюжки на ялинку, вирізували прапорці, лаштували різні ялинкові прикраси. Все було б добре, але тут Мишко дістав десь книгу "Цікава хімія" і вичитав у ній, як зробити самому бенгальські вогні.

З цього й розпочався гармидер! Цілісінькими днями Мишко товк у ступі сірку та цукор, стругав алюмінієві ошурки й підпалював суміш на пробу. По всьому будинкові йшов дим і смерділо задушливими газами. Сусіди сердились, а ніяких бенгальських вогнів не виходило.

Та Мишко не журився. Він навіть покликав до себе на ялинку багатьох хлопців із нашого класу й хвастався, що в нього будуть бенгальські вогні.

— Вони знаєте які! — казав Мишко. — Вони виблискують, як срібло, і розсипаються на всі боки вогненними бризками.

Я кажу Мишкові:

— Що ж ти наробив? Покликав хлопців, а ніяких бенгальських вогнів не буде.

— Чому не буде? Буде! Ще багато часу. Все встигну зробити.

Напередодні Нового року він приходить до мене й каже:

— Слухай, час нам по ялинки їхати, а. то залишимося ми на свята без ялинок.

— Сьогодні вже пізно, — відповів я. — Завтра поїдемо.

— Так завтра ж ялинку прикрашати треба.

— Нічого, — кажу я. — Прикрашати треба ввечері, а ми поїдемо вдень, відразу ж після школи.

Ми з Мишко уже давно домовились поїхати по ялинки в Горєлкіно, де ми жили в тітки Наталки на дачі. Тітчин Наталчин чоловік працював лісником і ще влітку сказав, щоб ми приїжджали до нього в ліс по ялинки. Я навіть заздалегідь ублагав маму, щоб вона дозволила мені поїхати в ліс.

Наступного дня я приходжу до Мишка по обіді, а він сидить і товче бенгальські вогні в ступі.

— Що ж ти, — кажу, — не міг раніше зробити? Їхати час, а ти вовтузишся!

— Та я робив і раніше, тільки, мабуть, мало сірки клав. Вони сичать, димлять, а горіти не горять.

— Ну й кинь, однаково нічого не вийде.

— Ні, тепер, мабуть, вийде. Треба тільки більше сірки класти. Дай-но мені алюмінієву каструлю, он на підвіконні.

— Де ж каструля? Тут тільки сковорідка, — кажу я.

— Сковорідка?.. Ех, ти! Та це ж і є колишня каструля. Давай її сюди.

Я передав йому сковорідку, і він заходився шкребти її по краях терпугом.

— То в тебе, значить, каструля на сковорідку перетворилася? — запитую я.

— Атож, — каже Мишко. — Я її пиляв терпугом, пиляв, от вона і зробилася сковорідкою. Та нічого, сковорідка теж у господарстві потрібна.

— Що ж тобі мама сказала?

— Нічого не сказала. Вона ще не бачила.

— А коли побачить?

— Що ж... Побачить то й побачить. Я, коли виросту, нову каструлю їй куплю.

— Це довго ждати, поки ти виростеш!

— Нічого.

Мишко нашкріб ошурок, висипав порошок із ступки, налив клею, розмішав усе це, так що вийшло тісто, схоже на замазку. З цієї замазки він наробив довгих ковбасок, накрутив їх на дротинки і розіклав на фанерці сушитися.

— Ну ось, — каже, — висохнуть, — і будуть готові, тільки треба від Дружка сховати.

— Навіщо від нього ховати?

— Зжере.

— Як — зжере? Хіба собаки бенгальські вогні їдять?

— Не знаю. Інші, може, й не їдять, а Дружок їсть. Одного разу я залишив їх сохнути, входжу — а він їх гризе. Напевно, думав, що то цукерки.

— Ну, сховай їх у піч. Там тепло, і Дружок не дістане.

— У піч теж не можна. Якось я сховав їх у піч, а мама прийшла і запалила — вони й згоріли. Я їх краще на шафу покладу, — каже Мишко.

Мишко виліз на стілець і поклав фанерку на шафу.

— Адже ти знаєш, який Дружок, — каже Мишко. — Він завжди мої речі хапає! Пам'ятаєш, він затягнув мого лівого черевика, так що ми його ніде не могли знайти. Довелося мені тоді три дні ходити у валянках, поки інші черевики купили. Надворі теплінь, а я ходжу у валянках, наче обморожений! А потім уже, коли купили інші черевики, ми цього черевика, котрий один лишився, викинули, бо кому він потрібен — один черевик! А коли його викинули, відшукався той черевик, котрий загубився. Виявилось — його Дружок затягнув на кухню під піч. Ну, ми й цього черевика викинули, бо коли б першого не викинули, то й другого б не викинули, а коли вже першого викинули, то й другого викинули. Так обидва й викинули.

Я кажу:

— Годі тобі базікати! Одягайся швидше, їхати треба.

Мишко вдягнувся, ми взяли сокиру й помчали. на вокзал. А тут поїзд якраз пішов, і довелося нам дожидати іншого. Ну, нічого, діждались, поїхали. їхали, їхали, нарешті приїхали. Злізли в Горєлкіному і пішли прямо до лісничого. Він дав нам квитанцію на дві ялинки, показав ділянку, де дозволялося рубати, і ми пішли до лісу. Довкола багато ялинок, тільки Мишкові вони всі не подобалися.

— Я така людина, — хвалився він, — що коли вже поїхав до лісу, то зрубаю найкращу ялинку, а то і їздити не варт.

Залізли ми в самісіньку гущавину.

— Треба рубати хутчій, — кажу я. — Скоро й смеркати почне.

— Що ж рубати, коли нічого рубати!

— Ось, — кажу, — гарна ялинка.

Мишко оглянув ялинку з усіх боків і каже:

— Вона, звичайно, гарна, тільки не зовсім. Правду кажучи, зовсім негарна: куца.

— Як це — куца?

— Верхівка в неї коротка. Мені такої ялинки і задарма не треба!

Знайшли ми іншу ялинку.

— А оця кульгава, — каже Мишко.

— Як — кульгава?

— Так, кульгава. Бачиш, у неї нога внизу закривляється.

— Яка нога?

— Ну, стовбур.

— Стовбур! Так би й казав!

Знайшли ми ще одну ялинку.

— Лиса, — каже Мишко.

— Сам ти лисий! Як це ялинка може бути лисою?

— Звичайно, лиса! Бачиш, яка вона ріденька, уся просвічується. Один стовбур видно. Просто не ялинка, а палиця!

І так весь час: то лиса, то кульгава, то ще якась!

— Ну, — кажу, — тебе слухати — до ночі ялинки не зрубаєш! Знайшов собі путню ялиночку, зрубав і віддав сокиру Мишкові: — Рубай хутчій, нам додому їхати час.

А він неначе весь ліс узявся обшукати. Що я вже і просив його і сварив — нічого не допомагало. Нарешті він знайшов ялинку на свій смак, зрубав, і ми пішли назад на станцію. Йшли, йшли, а ліс усе не кінчається.

— Може, ми не в той бік ідемо? — каже Мишко.

Пішли ми в інший бік. йшли, йшли — усе ліс та й ліс! Тут і смеркати почало. Ми звертаємо то в один бік, то в інший. Зовсім заплуталися.

— От бачиш, — кажу, — що ти накоїв!

— Що ж я накоїв? Я ж не винен, що так швидко вечір настав.

— А скільки ти ялинку вибирав? А дома скільки вовтузився? Ось доведеться через тебе в лісі ночувати!

— Що ти! — злякався Мишко. — Адже сьогодні хлопці прийдуть. Треба дорогу шукати.

Скоро зовсім стемніло. На небі засяяв місяць. Довкола, мов велетні, стояли чорні стовбури дерев. За кожним деревом нам увижалися вовки. Ми зупинились і боялися йти вперед.

— Нумо кричати! — каже Мишко.

Тут ми як закричимо разом:

— Агов!

"Агов!" — відповіла луна.

— Агов! Агов! — закричали ми знову щосили.

"Агов! Аг-гов!" — повторила луна.

— Може, нам краще не кричати? — каже Мишко.

— Чому?

— Ще вовки почують і прибіжать.

— Тут, мабуть, ніяких вовків нема.

— А що як є! Краще ходімо швидше.

Я кажу:

— Ходімо прямо, а то ми ніяк на дорогу не виберемося.

Пішли ми знову. Мишко все оглядався і питав:

— А що робити, коли нападають вовки, а рушниці нема?

— Жбурляти в них палаючі головешки, — кажу я.

— А де їх брати, ці головешки?

— Розкласти вогнище — ось тобі й головешки.

— А в тебе є сірники?

— Нема.

— А вони на дерево можуть вилізти?

— Хто?

— Та вовки.

— Вовки? Ні, не можуть.

— Тоді, якщо на нас нападуть вовки, ми заліземо на дерево і сидітимемо до ранку.

— Що ти! Хіба висидиш на дереві до ранку?

— Чому не висидиш?

— Змерзнеш і впадеш.

— Чому змерзнеш? Адже нам не холодно.

— Нам не холодно, бо ми рухаємося, а спробуй посидь на дереві без руху — відразу змерзнеш.

— А навіщо сидіти без руху? — каже Мишко. — Можна сидіти й йогами дриґати.

— Втомишся — цілу ніч на дереві ногами дриґати!

Ми продиралися крізь густі чагарники, спотикалися через пні, провалювалися по коліна в снігу. Йти ставало важче й важче. Ми дуже втомилися.

— Киньмо ялинки! — кажу я.

— Шкода, — каже Мишко. — До мене хлопці сьогодні прийдуть. Як же я без ялинки буду?

— Тут коли б нам самим, — кажу, — вибратися! Чого ще про ялинки думати!

— Стривай, — каже Мишко. — Треба одному попереду йти і протоптувати дорогу, тоді другому легше буде. Мінятимемося по черзі.

Ми зупинилися, перепочили. Тоді Мишко пішов попереду, а я за ним услід. Йшли, йшли… Я зупинився, щоб перекласти ялинку на інше плече. Хотів іти далі, дивлюся — нема Мишка! Щез, ніби провалився крізь землю зі своєю ялинкою.

Я кричу:

— Мишко!

А він не відповідає.

— Мишко! Гей! Куди ж ти подівся?

Нема відповіді.

Я пішов обережно вперед, дивлюсь — а там урвище! Я мало не впав в_урвище. Бачу — внизу ворушиться щось темне.

— Гей! Це ти, Мишко?

— Я! Я, здається, з гори скотився!

— Чому ж ти не відповідаєш? Я тут гукаю, гукаю...

— Відповіси тут, коли я ногу забив!

Я спустився до нього, а там дорога. Мишко сидить посеред дороги й коліно руками тре.

— Що з тобою?

— Коліно забив. Нога, розумієш, підвернулась.

— Боляче?

— Боляче! Я посиджу.

— Ну, посидьмо, — кажу я.

Посідали ми з ним на снігу. Сиділи, сиділи, поки нас холод пройняв. Я кажу:

— Тут і замерзнути можна! Може, ходімо по дорозі? Вона нас куди-небудь виведе: або на станцію, або до лісничого, або в село яке-небудь. Не замерзати ж у лісі!

Мишко хотів устати, але тут же заохав і знову сів.

— Не можу, — каже.

— Що ж тепер робити? Давай я понесу тебе на плечах, — кажу я.

— Та хіба ти донесеш?

— Спробую.

Мишко підвівся й поліз мені на спину. Кректав, кректав, насилу виліз. Важкий! Я зігнувся в три погибелі.

— Ну, неси! — каже Мишко.

Тільки пройшов я кілька кроків, підковзнувся — і бебех у сніг.

— Ой! — зарепетував Мишко. — У мене нога болить, а ти мене в сніг кидаєш!

— Я ж не навмисне!

— Не брався б, якщо не можеш!

— Лихо мені з тобою! — кажу я. — То ти з бенгальськими вогнями морочишся, то ялинку аж поки засутеніло, вибирав, а тепер ось забився... Пропадеш тут з тобою!

— Можеш не пропадати!..

— Як же не пропадати?

— Іди сам. Це все я винен. Я вмовив тебе по ялинки їхати.

— Отже, я тебе покинути повинен?

— То й що ж? Я й сам дійду. Посиджу, нога перестане — я й піду.

— Та ну тебе! Нікуди я без тебе не піду. Разом приїхали, разом і повернутися повинні. Треба придумати що-небудь.

— Що ж ти придумаєш?

— Може, санки зробити? Сокира в нас є.

— Як же ти із сокири санки зробиш?

— Та не із сокири, голово! Зрубати дерево, а з дерева — санки.

— Таж цвяхів нема.

— Треба подумати, — кажу я.

І став думати. А Мишко все на снігу сидить. Я підтягнув до нього ялинку й кажу:

— Ти краще на ялинку сядь, а то простудишся. Він сів на ялинку. Тут мені ось що спало на думку.

— Мишко, — кажу я, — а що, коли тебе повезти на ялинці?

— Як — на ялинці?

— А отак: ти сиди, а я за стовбур тягтиму. Ану, тримайсь!

Я схопив ялинку за стовбур і поволік. От як ловко придумав! Сніг на дорозі твердий, укочений, ялинка по ньому легко йде, а Мишко на ній — мов на санках!

— Чудово! — кажу я. — Ану, держи сокиру.

Віддав йому сокиру. Мишко вмостився зручніше, і я повіз його по дорозі. Скоро ми вибралися на узлісся й відразу побачили вогники.

— Мишко! — кажу. — Станція!

Здалеку вже було чути гук поїзда.

— Швидше! — каже Мишко. — Запізнимося на поїзда.

Я побіг щодуху. Мишко кричить:

— Наддай ходи! Запізнимося!

Поїзд уже під'їжджав до станції. Тут і ми наспіли. Підбігаємо до вагона. Я підсадив Мишка. Поїзд рушив, я скочив на підніжку і ялинку за собою втяг. Пасажири у вагоні картали нас за те, що ялинка колюча.

Хтось запитав:

— Де ви взяли таку обідрану ялинку?

Ми почали розповідати, що з нами в лісі скоїлося. Тоді всі стали жаліти нас. Одна тітонька посадила Мишка на лавку, зняла з нього валянок і оглянула ногу.

— Нічого страшного нема, — сказала вона. — Просто забив.

— А я думав, що ногу зламав, так вона в мене боліла, — каже Мишко.

Хтось сказав:

— Нічого, до весілля заживе!

Усі засміялися. Одна тітонька дала нам по пирогу, а інша — цукерок. Ми зраділи, бо дуже зголодніли.

— Що ж ми тепер будемо робити? — кажу я. — У нас на двох одна ялинка.

— Віддай її на сьогодні мені, — каже Мишко, — і на тому кінець.

— Як це кінець? Я її тягнув через увесь ліс та ще тебе на ній віз, а тепер сам без ялинки залишусь?

— Так ти мені її тільки на сьогодні дай, а завтра я тобі поверну назад.

— Гарненька, — кажу, — штука! В усіх хлопців свято, а в мене навіть ялинки не буде!

— Ну ти зрозумій, — каже Мишко, — до мене сьогодні хлопці прийдуть! Що ж я без ялинки робитиму?

— Ну, покажеш їм свої бенгальські вогні. Що, хлопці ялинки не бачили?

— Таж бенгальські вогні, мабуть, не горітимуть. Я їх уже двадцять разів робив — нічого не виходить. Тільки дим, та й годі!

— А може, вийде?

— Ні, я й не згадуватиму про це. Може, хлопці вже забули.

— Е, ні, не забули! Не треба було завчасу хвалитися.

— Якби в мене ялинка була, — каже Мишко, — я про бенгальські вогні що-небудь вигадав би і якось викрутився б, а тепер просто не знаю, що діяти.

— Ні, — кажу, — не можу я тобі ялинку віддати. В мене ще жодного року так не було, щоб ялинки не було.

— Ну будь другом, виручи! Ти мене вже не раз виручав!

— Що ж, я тебе завжди виручати повинен?

— Ну, востаннє! Я тобі що хочеш за це дам. Візьми мої лижі, ковзани, чарівний ліхтар, альбом з марками. Ти ж сам знаєш, що в мене є. Вибирай що завгодно.

— Гаразд, — сказав я. — Коли так, віддай мені свого Дружка.

Мишко задумався. Він одвернувся й довго мовчав. Тоді подивився на мене — очі у нього були сумні — і сказав:

— Ні, Дружка я не можу віддати.

— Ну от! Казав "що завгодно", а тепер...

— Я забув про Дружка... Я, коли говорив, думав про предмети. А Дружок не предмет, він живий.

— То й що ж? Простий собака! Якби він хоч породистий був.

— Він же не винен, що він не породистий! Однак він любить мене. Коли мене вдома немає, він думає про мене, а коли я приходжу, радіє і махає хвостом… Ні, хай буде що буде! Хай хлопці сміються з мене, а з Дружком я не розлучуся, навіть коли б ти мені дав цілу гору золота!

— Ну гаразд, — кажу я, — бери тоді ялинку задарма.

— Навіщо задарма? Коли вже я обіцяв будь-що, то й бери будь-що. Хочеш, я тобі дам чарівний ліхтар з усіма малюнками? Ти ж дуже хотів, щоб у тебе був чарівний ліхтар.

— Ні, не треба мені чарівного ліхтаря. Бери так.

— Ти ж стільки трудився заради ялинки — навіщо віддавати задарма?

— Ну й нехай! Мені нічого не треба.

— Ну й мені задарма не треба, — каже Мишко.

— То це ж не зовсім задарма, — кажу я. — Просто так, заради дружби. Адже дружба дорожча за чарівний ліхтар! Хай це буде наша спільна ялинка.

Поки ми розмовляли, поїзд підійшов до станції. Ми й не помітили, як доїхали. У Мишка нога зовсім перестала боліти. Він тільки трохи накульгував, коли ми зійшли з поїзда.

Я спочатку забіг додому, щоб мама не турбувалась, а тоді помчав до Мишка — прикрашати нашу спільну ялинку.

Ялинка вже стояла посеред кімнати, і Мишко заклеював обідрані місця зеленим папером. Ми ще не закінчили прикрашати ялинку, як почали збиратися хлопці.

— Що ж ти, покликав на ялинку, а сам навіть не прикрасив її! — образились вони.

Ми стали розповідати про наші пригоди, а Мишко навіть прибрехав, ніби на нас напали у лісі вовки і ми від них сховалися на дерево. Хлопці не повірили і сміялися з нас. Мишко спочатку переконував їх, а тоді махнув рукою і сам сміявся. Мишкові мама й тато пішли зустрічати Новий рік до сусідів, а для нас мама приготувала великий круглий пиріг з варенням та інші різні смачні речі, щоб ми теж могли добре зустріти Новий рік.

Ми залишилися самі в кімнаті. Хлопці нікого не соромились і мало не на головах ходили. Ніколи я не чув такого галасу! А Мишко галасував найбільше за всіх. Ну, я-то розумів, чому він так розійшовся. Він старався, щоб хто-небудь із хлопців не згадав про бенгальські вогні, й вигадував щораз нові фокуси.

Потім ми запалили на ялинці різноколірні електричні лампочки, і тут раптом годинник почав відбивати дванадцяту годину.

— Ура! — вигукнув Мишко. — З Новим роком!

— Ура! — підхопили хлопці. — З Новим роком! Ур-а-а!

Мишко вже вважав, що все закінчилося благополучно, і загорлав:

— А тепер сідайте за стіл, хлопці, буде чай з пирогом!

— А бенгальські вогні де? — закричав хтось.

— Бенгальські вогні? — розгубився Мишко. — Вони ще не готові.

— Що ж ти, покликав на ялинку, казав, бенгальські вогні будуть… Це обман!

— Слово честі, хлопці, ніякого обману нема! Бенгальські вогні є, тільки вони ще сирі…

— Ану, покажи. Може, вони вже висохли. А може, ніяких бенгальських вогнів нема?

Мишко неохоче поліз на шафу й мало не впав звідти разом з ковбасками. Вони вже висохли й перетворились у тверді палички.

— Ну от! — загаласували хлопці. — Зовсім сухі! Що ти обдурюєш!

— Це тільки так здається, — виправдовувався Мишко. — Їм ще довго сохнути треба. Вони не горітимуть.

— А ось ми зараз подивимося! — загаласували хлопці.

Вони розхапали усі палички, загнули дротинки гачечками і розвішали їх на ялинці.

— Стривайте, хлопці, — волав Мишко, — треба спершу перевірити!

Але його ніхто не слухав.

Хлопці взяли сірники й підпалили всі бенгальські вогні відразу.

Тут почулося сичання, немов уся кімната наповнилася гадюками. Хлопці шарахнулися навсібіч. Раптом бенгальські вогні спалахнули, заблискотіли і розсипалися довкола вогненними бризками. Це був

фейєрверк! Ні, який там фейєрверк — північне сяйво! Виверження вулкапа! Вся ялинка сяяла й сипала навколо сріблом. Ми стояли мов зачаровані й дивилися, дивилися.

Нарешті вогні догоріли, і вся кімната сповнилась якимось їдким, задушливим димом. Хлопці чхали, кашляли, терли руками очі. Ми всі юрбою кинулися в коридор, але дим з кімнати шугнув за нами. Тоді хлопці стали хапати свої пальта й шапки й розходитися.

— Хлопці, а чай з пирогом? — надривався Мишко.

Але ніхто не звертав на нього уваги. Хлопці кашляли, одягались і розходились. Мишко вчепився в мене, відняв мою шапку і закричав:

— Не йди хоч ти! Залишся хоч заради дружби! Будемо чай з пирогом пити!

Ми з Мишкам залишилися самі. Дим потроху розвіявся, але до кімнати однак не можна було ввійти. Тоді Мишко зав'язав рота мокрою хусткою, підбіг до пирога, схопив його і приніс на кухню.

Чайник уже закипів, і ми пили чай з пирогом. Пиріг був смачний, і варенням, тільки він все-таки пропах димом від бенгальських вогнів. Але це нічого. Ми з Мишком з'їли півпирога, а другу половину доїв Дружок.